

ČITALICE – SVA LICA JEDNOG PROJEKTA POTICANJA ČITANJA

Ankica Karakaš Radošević
OŠ Đakovački Selci, Knjižnica
OŠ S.S.Kranjčević Levanjska Varoš, Knjižnica
ankica.karakas-radosevic@skole.hr

BROJ
BIBLIOGRAFSKE
JEDINICE

400

Način kako promovirati čitanje i knjižnicu, kroz život škola u kojima radim, našla sam u projektu Čitalice. Projekt je namijenjen učenicima razredne nastave. Čitalice kao školski projekt izvorno je orijentiran na promociju knjige i čitanja, ali zbog sve većeg broja učenika s teškoćama u govoru, čitanju i pisanju, dopunjen je radom s učenicima s teškoćama. Nerijetko je knjižničar/ka jedan od samo dva stručna suradnika u školi (pedagog ili psiholog...) te se od njega/e očekuje i uključivanje u rad s učenicima s posebnim potrebama (učenici s teškoćama daroviti). Potom, uz suradnju sa stručnim suradnicima drugih profila uključeni su i učenici sa strahom od javnog nastupa ili oni koji trenutno prolaze neku emocionalnu krizu, složenu obiteljsku situaciju i sl.

Tako je „jednostavan projekt“ promocije čitanja preko motivacijskog čitanja lektirnih naslova prerastao u neizostavni dio školskog života uključujući se u obilježavanje spomendana, pedagoške radionice namijenjene razvijanju vještine tolerancije i različitosti, prijateljstva, nenasilne komunikacije, razvijanja samopouzdanja i samopoštovanja te empatije. Projekt nema „stalni postav“ učenika, već je orijentiran na timove-razrede. Tijekom nastavne godine svaki tim odigra bar jednu utakmicu. Igrači za tim (ekipu) izabiru se u suradnji s učiteljicom i pedagogom/ginjom po principu: kapetan je učenik koji je izvrsno savladao tehniku čitanja, 2 ili 3 učenika koji nisu dovoljno savladali tehnike čitanja ili „ne vole čitati“, a potom tim pojačam „nevidljivima“ ili onima koji su trenutno u „složenoj obiteljskoj situaciji“. Kapetan je motivator i suvoditelj, knjižničarka nije svaki dan na raspolaganju u školi jer radi u dvijema škole.

Hrabrica Željke Vukelja-Horvat staza je kojom Čitalice ulaze u prvi razred. Provjera razumijevanja pročitanoga (slušanog), upoznavanje s učenicima starijih razreda u ulozi čitatelja nemametljivo pređe u radionicu u kojoj se govori o emocijama, tj. strahovima. Čitalice su u ovom slučaju učenici 2. ili 3. razreda koji slove kao „popularni“ i kao takvi su najbolji ambasadori poruke „čitanje je Cool“.



Slika 1. Čitanje Hrabcice u školskoj knjižnici

Po završetku radionice, učenici dobiju medalje za hrabrost, ali i zadatak : izrada čudovišta od recikliranih materijala kao zajednički projekt s roditeljima. Cilj je uključiti roditelje kako bi spoznali knjižnicu kao neizostavni dio škole prom, kao i promovirati čitanje u obitelji uz usvajanje ekoloških stavova.



Slika 2. Čudovišta u školskoj knjižnici

Dnevnići Pauline P. i pripovijetka Najbolja priateljica uvode nas u razgovor o još jednoj emociji – ljutnja koja rađa ljubomoru i zavist. One često pokrenu verbalno nasilje, bilo da je to *in vivo* ili *online*. Dnevnik kao način kako se nositi s ljutnjom i ljubomorom? Jesu li društvene mreže oblik dnevnika? Pitanja su na koje tražimo odgovor. Međupredmetna i vertikalna korelacija sata lektire (hrvatski jezik) te pedagoška radionica (srz) sprečavanja vršnjačkog nasilja.

U prostorima škole Đakovački Selci, Dječji vrtić Đakovo provodi svoje aktivnosti predškolskog odgoja. Čitalice iskorištavaju tu sretnu ili nesretnu okolnost i predstavljaju školsku knjižnicu naslovom Gospođica Neću, Sunčane Škrinjarić. Naravno, kroz razgovor o još jednoj emociji, a to je ljubav. Valentino je idealan dan za razgovor o ljubavi i svim njenim oblicima. Valentin (Zdravko) zadužen je i za zaštitu zdravlja, a uloga hrane je tu od velike važnosti. U dogovoru s voditeljicom predškole pozvani su roditelji kako bi pripremili zdravu zakusku. Na 14. dan veljače obilježava se i Međunarodni dan darivanja knjiga. Nakon provedenog dana u školskoj knjižnici predškolce je „priateljica knjižnica“ darivala mini slikovnicom. Ulovili smo tri muhe jednim udarcem: ostvarili suradnju između javnih ustanova predškolskog i osnovnoškolskog odgoja, uključili roditelje u projekt zdrave prehrane koji provode obje ustanove (škola i vrtić) te promovirali knjigu i čitanje.



Slika 3. Radionica Knjige, zdravlje i ljubav s polaznicima predškole

Dan zaljubljenih može se i drugačije obilježiti, ali to nije razlog da Čitalice ne sudjeluju u njemu. Čitanje jedne pripovijesti iz zbirke Ljubavne muke jednog Luke, Ivanke Borovac kao uvod u obilježavanje Valentinova. Čitali su učenici 4. razreda kao kratki uvod prije podjele valentinovskih pisama.

Obilježavanju Dana kravate modnom revijom kravatâ prethodilo je javno čitanje ulomka iz djela Kravata potječe od Hrvata, B. Prosenjak.. Kravat-manekeni bili su učenici i nastavnici koji su zajedničkim izlaskom na „modnu pistu“ smanjili jaz između učitelja i učenika koji proizlazi iz činjenice da u školi imaju drugačiji položaj i ovlasti.



Slika 4. Modna revija Kravata potječe od Hrvata

Čitalice najčešće čitaju tiskane knjige, ali im i digitalna knjiga nije strane. Svjetski dan čitanja naglas i Međunarodni dan zaštite močvarnih staništa stopili spojeni u jedno. Uvodna je aktivnost čitanje naglas digitalne slikovnice Močvara – životni put jednog vretenca koja je dostupna na mrežnoj stranici škole – školska knjižnica. Upoznati drugačije oblike knjiga i knjižnica te prepoznati močvaru kao važan čimbenik ekosustava te oblikovati od recikliranih materijala, ciljevi su ove integracije-korelacije.



Slika 5. Kre-kre dižemo glas za očuvanje močvare

Njegovanje tradicionalnih običaja poput maškara (Bušara) prilika je za Čitalice. Književno djelo Priče iz Davnine, pripovijest Šuma Striborova I. B. Mažuranić same su se nametnule kao odabir maske. Škola u ruralnoj sredini okružena šumom i obroncima Dilj gore uspješno se predstavila likovima iz Šume Striborove na tradicionalnim Đakovačkim bušarima. Pripreme su bile u znaku čitanja. Vizualizirani su postojeći likovi, kao i osmišljavani novi. Veselu skupinu činili su učenici i djelatnici škole u maskama koje su zajedno izradili.



Slika 6. Aktivno sudjelovanje u lokalnoj manifestaciji Đakovački bušari

I lijepo vrijeme može biti razlog za čitanje. Učenici razredne nastave okupili su se na livadi pored školskog igrališta. Čitalice su im čitale poeziju lokalnog pisca Adama Rajzla koja govori o njegovu djetinjstvu i igrama koje su se tada igrale. U čitanju se pridružila i majka jedne učenice, iako je poziv bio upućen svim roditeljima. U budućim se aktivnostima maočekuje veći odaziv roditelja. Druženje je završeno igranjem etno igra koje je predstavila voditeljica KUD-a Hrvatska čitaonica Selci Đakovački.



Slika 7. Čitamo lokalno, zeleno i etno

Osmišljena promocija knjige i čitanja zahtjeva i suradnju koju ostvarujemo s Gradskom knjižnicom i čitaonicom Đakovo kroz projekt Knjiga nadohvat ruke. Veliki fond gradska knjižnica rado dijeli sa školskom knjižnicom, a i pokrenuli smo knjižnični stacionar u prostorima KUD-a Hrvatska čitaonica iz Selaca Đakovačkih. Na predstavljanju autora u Stacionaru sudjeluju i učenici koji su izrasli iz Čitalica, čitajući ulomke iz djela koje autor predstavlja.



Slika 8. Predstavljanje knjige u prostorima KUD-a Hrvatska čitaonica, Selci Đakovački

Prekid nastave u školskoj zgradi iznenadno je promijenio način rada Čitalicâ, no cilj ostaje isti. Obilježili smo virtualno Svjetski dan poezije i Noć knjige.